

בחינת גמר – נוער מועד קיץ תשס"ט מבחן באזרחות

שאלון מספר 22003

מערכת 3000

הנחיות לנבחן,

משך הבחינה: שעותיים וחצי.

קרא בעיון את ההנחיות לפני תחילת העבודה.

מבנה השאלון ומפתח הערכה:

בשאלון שלפניך 40 שאלות רב-ברירה בארבעה פרקים:

פרק ראשון: שאלות 1 – 4 (לכל שאלה – 5 נקודות) 20 נקודות

פרק שני: שאלות 5 – 12: יש לבחור קטע אחד
מתוך שני קטעים ולענות על כל 4 השאלות
שבסופו (לכל שאלה – 5 נקודות) 20 נקודות

פרק שלישי: שאלות 13 – 28 (לכל שאלה – 3 נקודות) 48 נקודות

פרק רביעי: שאלות 29 – 40 (לכל שאלה – 1 נקודה) 12 נקודות

סך הכול 100 נקודות

- כל השאלות בשאלון זה מתייחסות לחקיקה הקיימת כיום.
- את תשובתך סמן בדף התשובות בלבד.
- אין לסמן דבר על גבי השאלון עצמו.

הערות מיוחדות:

1. בדוק כי הודבקה המדבקה המתאימה על השאלון.
2. בסיום הבחינה מסור את דף התשובות ואת השאלון למשגיח/ה.

מדבקה

בהצלחה!

© כל הזכויות שמורות למדינת ישראל
אין להעתיק, לצלם, לתרגם, לאחסן במאגר מידע, לשדר או לקלוט
בכל אמצעי אלקטרוני, אופטי מכני או אחר שום חלק משאלון זה.
לא ייעשה בו שימוש מסחרי ופרסומי מכל סוג שהוא, ללא רשות בכתב
מאת מנהל מחלקת הבחינות של משרד התעשייה, המסחר והתעסוקה.
ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר, אך מכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד

פרק ראשון (20 נקודות)

לפניך קטע ממגילת העצמאות, ובסופו ארבע שאלות רב-ברירה.

ענה על כל השאלות 1-4 (לכל שאלה 5 נקודות).

סמן את תשובתך בדף התשובות בלבד.

"...מדינת ישראל תהא פתוחה לעלייה יהודית ולקיבוץ גלויות, תשקוד על פיתוח הארץ לטובת כל תושביה... תקיים שוויון זכויות חברתי ומדיני גמור לכל אזרחיה בלי הבדל דת, גזע ומין; תבטיח חופש דת, מצפון, לשון, חינוך ותרבות; תשמור על המקומות הקדושים של כל הדתות..."

שאלות 1-4 מתייחסות לקטע הנתון.

1. על-פי הקטע שלעיל, מדינת ישראל היא:
  - א. מדינה יהודית
  - ב. מדינת רווחה
  - ג. מדינה דתית ורב-לאומית
  - ד. מדינה יהודית ודמוקרטית
2. מה פירוש שוויון זכויות מדיני לכל האזרחים?
  - א. כל אזרחי המדינה רשאים לבחור ולהיבחר לכנסת.
  - ב. רק אזרחי המדינה היהודים רשאים לבחור ולהיבחר לכנסת.
  - ג. המדינה מעניקה זכויות לכל מי שמתגורר בה.
  - ד. מדיניות הממשלה נקבעת בידי אזרחיה.
3. על-פי הקטע שלעיל, במדינת ישראל:
  - א. אין להדפיס עיתונים בשפות זרות.
  - ב. הדפסת עיתונים כרוכה בתשלום.
  - ג. מותר להדפיס עיתונים בכל שפה.
  - ד. חובה לתרגם לעברית כל עיתון בשפה זרה.
4. על-פי הקטע שלעיל:
  - א. מדינת ישראל תציב שמירה ליד המקומות הקדושים.
  - ב. כל אדם המתגורר במדינת ישראל חייב לקיים את מנהגיה של דת מסוימת.
  - ג. כל אזרח במדינת ישראל חייב לשמור על המקומות הקדושים.
  - ד. כל אדם המתגורר במדינת ישראל זכאי לקיים את מנהגי הדת שלו.

פרק שני (20 נקודות)

לפניך שני קטעים. בחר אחד מהם, וענה על כל ארבע השאלות שבסופו.

סמן את תשובתך בדף התשובות בלבד.

(לכל שאלה – 5 נקודות).

קטע 1

במדינות הדמוקרטיות האזרחים בוחרים את נציגיהם; הנציגים פועלים בשם האזרחים ולמענם. בבחירות כל אזרח רשאי לבחור ולהיבחר. האזרח בוחר בלי שאיש ידע באיזו מפלגה בחר. קיום בחירות בלבד אינו מבטיח שהמדינה אכן דמוקרטית; כדי שבמדינה תהיה דמוקרטיה אמיתית, חובה שייחקקו בה חוקים המגנים על זכויות האדם והאזרח, ובעיקר על הזכות לשוויון והזכות לחירות.

שאלות 5-8 מתייחסות לקטע 1.

5. איזו שיטה נהוגה במדינות הדמוקרטיות?

- א. דמוקרטיה סמכותית
- ב. דמוקרטיה עקיפה
- ג. דמוקרטיה ישירה
- ד. דמוקרטיה ניהולית

6. הבחירות במדינות הדמוקרטיות הן:

- א. חשאיות
- ב. חד-פעמיות
- ג. אזרחיות
- ד. ייצוגיות

7. מדוע מדינה דמוקרטית חייבת להגן על זכויות האדם והאזרח?

- א. כי אלה זכויות חברתיות.
- ב. כי אלה זכויות טבעיות.
- ג. כי אלה זכויות מוענקות.
- ד. כי אלה זכויות זמניות.

8. איזה עיקרון עומד בבסיס קיומן של בחירות דמוקרטיות?

- א. עקרון הפרדת הרשויות
- ב. עקרון מניעת אלימות
- ג. עקרון שלטון העם
- ד. עקרון שלטון המיעוט

קטע 2

חופש העיתונות וחופש הביטוי הם יסודות מרכזיים במשטר הדמוקרטי; תפקיד העיתונות הוא, בין השאר, לספק לאזרחים מידע על המתרחש במדינה, לתת פרשנות לאירועים שונים ולחשוף פעולות לא תקינות של מוסדות וגופים ציבוריים. הגבלת חופש הביטוי של העיתונאים פוגעת בחופש העיתונות ומונעת זרימת מידע חשוב לציבור.

שאלות 9-12 מתייחסות לקטע 2.

9. מה פירוש המושג "חופש הביטוי"?
- כל אדם זכאי לבטא את דעותיו.
  - אזרחי המדינה זכאים לבטא את דעותיהם.
  - החופש שיש לנבחרי הציבור לנאום בבית הנבחרים.
  - החופש לפרסם ספרים באישור משרד החינוך.
10. מה פירוש המושג "חופש העיתונות"?
- עיתונאים רשאים להפיץ ספרים שכתבו.
  - עיתונאים רשאים לפרסם כל מידע שהגיע לידיהם.
  - עיתונאים רשאים להפיץ עיתונים.
  - עיתונאים רשאים לעבוד בכמה עיתונים בו זמנית.
11. הגבלת חופש הביטוי של העיתונאים:
- מונעת מהם מכירת עיתונים.
  - מאפשרת לאזרחי המדינה לבקר את השלטון.
  - מונעת מהציבור מעורבות במתרחש במדינה.
  - מעודדת את נבחרי הציבור לבקר את השלטון.
12. חופש הביטוי וחופש העיתונות:
- מונעים מהאזרחים מידע על פעולות השלטון.
  - מעודדים את העיתונאים להשתתף בבחירות.
  - מאפשרים לעיתונאים לבקר את העיתון שבו הם כותבים.
  - מאפשרים לאזרחים לבקר את פעולות השלטון.

פרק שלישי (48 נקודות)

ענה על כל השאלות 13-28 (לכל שאלה – 3 נקודות).

סמן את תשובתך בדף התשובות בלבד.

13. מה פירוש המושג "שוויון בפני החוק"?

- א. החוק מחייב את אזרחי המדינה בלבד.
- ב. חברי הכנסת מחוקקים חוקים שוויוניים.
- ג. אזרחים רגילים ובעלי תפקידים ציבוריים חייבים לציית לחוק במידה שווה.
- ד. לחברי כנסת מותר לעבור על החוק לצורכי עבודתם הפרלמנטרית.

14. איזה מהתפקידים הבאים אינו תפקידה של הכנסת?

- א. לייצג את האזרחים.
- ב. לפתור סכסוכים בין אזרחים.
- ג. לחוקק חוקים.
- ד. להקים ועדות חקירה פרלמנטריות.

15. מהן זכויות טבעיות?

- א. זכויות השייכות רק לחלק מבני האדם.
- ב. זכויות המוענקות לאדם רק לאחר שמילא את חובותיו.
- ג. זכויות המוענקות לאדם בידי רשויות השלטון.
- ד. זכויות השייכות לכל אדם ללא הבדל דת, גזע ומין.

16. החלטה מתקבלת בהכרעת רוב כאשר :

- א. רק חברי האופוזיציה משתתפים בהצבעה.
- ב. רק חברי הקואליציה משתתפים בהצבעה.
- ג. התומכים בהחלטה רבים יותר מהמתנגדים לה.
- ד. רוב המשתתפים מצביעים בעד ההחלטה או נגדה.

17. מי משתתף בתהליך החקיקה?

- א. חברי הכנסת בלבד
- ב. חברי הכנסת ושלושה שופטים
- ג. חברי הכנסת ומבקר המדינה
- ד. חברי הכנסת ונשיא המדינה

18. על איזה עיקרון דמוקרטי מבוסס הרכב הוועדה לבחירת שופטים?

- א. עקרון השלטון המתחלף
- ב. עקרון הכרעת הרוב
- ג. עקרון זכויות המיעוט
- ד. עקרון הפרדת הרשויות

19. הזכות לבחור ולהיבחר שייכת :

- א. לכל אזרחי המדינה.
- ב. לאזרחים היהודים בלבד.
- ג. לאזרחים היהודים והערבים.
- ד. לאזרחים הוותיקים.

20. מהי שיטת הבחירות הנהוגה בישראל?

- א. יחסית ורובית
- ב. ארצית ויחסית
- ג. אזורית ויחסית
- ד. אזורית ורובית

21. הצעת אי-אמון היא הצעה המוגשת לבית הנבחרים, ומטרתה :

- א. להביע אי-אמון בביקורת של האופוזיציה.
- ב. להביע אי-אמון בפסקי דין של שופטים.
- ג. לשנות את מילות ההמנון.
- ד. להפיל את הממשלה.

22. מדוע מעניקים חסינות לחברי הכנסת?

- א. כדי לאפשר לנבחרי העם למלא את תפקידם ללא חשש.
- ב. כדי לאפשר לחברי הכנסת להשתתף במספר גדול של ועדות.
- ג. כדי למנוע מהאופוזיציה ביקורת על הממשלה.
- ד. כדי למנוע מהשופטים את האפשרות לשנות את חוקי הכנסת.

23. החסינות המוענקת לחברי הכנסת מנוגדת לעיקרון הדמוקרטי של:

- א. הפרדת הרשויות
- ב. השוויון בפני החוק
- ג. הבחירות היחסיות
- ד. הכרעת הרוב

24. מי בוחר את נשיא המדינה?

- א. אזרחי המדינה
- ב. שרי הממשלה
- ג. חברי הכנסת
- ד. מבקר המדינה

25. רוב תפקידיו של נשיא המדינה הם בעלי אופי:

- א. פוליטי
- ב. שיפוטי
- ג. ניהולי
- ד. ייצוגי

26. כיצד נבחר ראש הרשות המקומית?

- א. בבחירות אישיות
- ב. בבחירות רשימתיות
- ג. בבחירות אזוריות
- ד. בבחירות מחוזיות

27. איזה משרד ממשלתי ממונה על הרשויות המקומיות?

- א. משרד הבינוי והשיכון
- ב. משרד הפנים
- ג. משרד החינוך
- ד. משרד ראש הממשלה

28. מהו תפקידו של מבקר המדינה?

- א. לאפשר לכנסת לבקר את עבודת הממשלה ולפקח עליה.
- ב. לאפשר לנשיא המדינה לבדוק את תפקוד הממשלה.
- ג. לאפשר לממשלה לפקח על עבודתן של ועדות הכנסת.
- ד. לאפשר לבג"צ לפקח על תהליך החקיקה בכנסת.

פרק רביעי (12 נקודות)

ענה על כל השאלות 29-40 (לכל שאלה – 1 נקודה).

סמן בדף התשובות את אפשרות א' או אפשרות ב'.

29.	חברי הכנסת אינם רשאים להתפטר.	א. נכון	ב. לא נכון
30.	החברים בוועדות הכנסת חייבים להיות חברי כנסת.	א. נכון	ב. לא נכון
31.	לרשויות המקומיות יש סמכות לחוקק חוקי עזר עירוניים.	א. נכון	ב. לא נכון
32.	המיעוטים החיים במדינה אינם משתתפים במשאל עם.	א. נכון	ב. לא נכון
33.	למגילת העצמאות אין מעמד של חוק.	א. נכון	ב. לא נכון
34.	אי אפשר לערער על פסק דין של בית משפט מחוזי.	א. נכון	ב. לא נכון
35.	באמצעות השאילתה הכנסת מפקחת על עבודת הממשלה.	א. נכון	ב. לא נכון
36.	נשיא המדינה חייב להיות שופט לשעבר.	א. נכון	ב. לא נכון
37.	כאשר ראש הממשלה מבקר בחו"ל, יו"ר הכנסת ממלא את מקומו.	א. נכון	ב. לא נכון
38.	קיימות שלוש קבוצות של חברי כנסת: חברי אופוזיציה, חברי קואליציה ונמנעים.	א. נכון	ב. לא נכון
39.	נשיא המדינה בוחר את נציב תלונות הציבור.	א. נכון	ב. לא נכון
40.	בג"צ עוסק בתלונות של אזרחים נגד רשויות השלטון.	א. נכון	ב. לא נכון

בהצלחה!